

REKOMENDACIJOS „ERASMUS+“ MOBILUMO PROJEKTUS ĮGYVENDINANČIOMS AUKŠTOJO MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJOMS (MSI)

Kaip organizuoti mobilumo veiklas pasibaigus karantinui

Netikėtai prasidėjęs COVID-19 protrūkis ženkliai paveikė vykdomas ir planuotas programos „Erasmus+“ veiklas. Tačiau gyvenimas grįžta į įprastas vėžes, džiaugiamės, kad programa net karantino metu „nesustojo“, o dabar, jį panaikinus, mobilumo veiklos ir toliau bus įgyvendinamos. Vis dėlto būtina išlikti budriems bei užtikrinti saugias sąlygas mobilumo dalyviams. Pateikiame rekomendacijas mobilumo projektų dotacijos gavėjams. Rekomenduojame atsižvelgti į jas, įgyvendinant 2018 m. ir 2019 m. KA103 ir KA107 veiklos mobilumus bei organizuojant naujus 2020 m. finansuotų KA103 ir KA107 projektų mobilumus.

KA1 projektų mobilumų organizavimas, išlaidų kompensavimas ir galimų nuostolių prevencija

- Visais atvejais sprendimą dėl mobilumo veiklų organizavimo (atnaujinimo) priima projektą įgyvendinančios institucijos vadovas.
- Mobilumo dalyvis, atsižvelgdamas į siunčiančios, priimančios institucijų bei Lietuvos ir atitinkamos šalies atsakingų nacionalinių institucijų rekomendacijas dėl užsikrėtimo prevencijos priemonių, priima asmeninį sprendimą dėl dalyvavimo mobilume. Rekomenduojame, dalyviui priėmus sprendimą dalyvauti mobilume, dotacijų sutartį su dalyviu pasirašyti prieš perkant kelionės bilietus ar patiriant kitas su mobilumo veiklos organizavimu susijusias išlaidas. Būtina atkreipti dalyvio dėmesį į dotacijų sutartyje su dalyviu esantį punktą, pagal kurį dalyviui gali tekti grąžinti finansinę paramą arba jos dalį, jeigu dalyvis nutrauktų sutartį, išskyrus nenugalimosios jėgos aplinkybių atveju.
- Laiku informuokite mobilumo dalyvius apie institucijos sprendimus, susijusius su mobilumo organizavimo pokyčiais.
- Susisiekite su savo užsienio partneriais, kad įsitikintumėte, ar jie tęsia savo veiklą bei planuoja ir toliau dalyvauti mobilumo projekte, priimti mobilumo dalyvius į studijų, praktikos vietas, bei dėstyto vizitus.
- Atliekant bet kokius kitus mokėjimus, susijusius su mobilumu, pasitikrinkite nuolat atnaujinamas Užsienio reikalų ministerijos rekomendacijas dėl keliavimo į užsienio šalis. Rekomenduojama įsigyti bilietus su grąžinimo galimybe.
- Venkite pagal galimybes išankstinių mokėjimų viešbučiams ar už kitas paslaugas.
- Atsižvelkite į LR vyriausybės bei LR sveikatos apsaugos ministerijos rekomendacijas dėl pažeidžiamiausios gyventojų grupės apsaugos, jei jūsų projekto dalyviai šiai grupei priklauso.
- Jei buvo patirtos išlaidos, bet mobilumas ar kita projekto veikla neįvyko, išsaugokite šį sprendimą pagrindžiančius dokumentus (pvz., partnerinės institucijos oficialų raštą dėl atsisakymo organizuoti mobilumą ir pan.).
- Svarbu atlikti visus reikalingus veiksmus, siekiant susigrąžinti patirtus nuostolius už neįvykusius mobilumus ar kitas projekto veiklas, ir tai dokumentuokite (pvz., kreipimasis raštu į kelionių agentūrą, viešbutį, kursų organizatorių dėl lėšų grąžinimo už nesuteiktas paslaugas, prašymas grąžinti užstatą už nuomojamą būstą ir pan.). Jeigu patirtus nuostolius atsisako kompensuoti paslaugų teikėjai, galima kreiptis patarimo į Europos vartotojų centrą Lietuvoje www.ecc.lt/lt/.
- Atkreipiame dėmesį, kad nuostolių dėl *force majeure* aplinkybių kompensavimui papildomos lėšos neskiriamos. Visos išlaidos turi būti dengiamos iš projektui skirto biudžeto. Fondo parengtus aktualius DUK'us rasite šio nuorodoje www.erasmus-plus.lt/naujienos/svietimas/del-erasmus-svietimo-srities-projektu-igyvendinimo-karantino-metu/.
- Jei institucija negali pasinaudoti išimtinių išlaidų galimybe, dengiant išlaidas, susijusias su virtualių mobilumų organizavimu, šioms išlaidoms padengti galima naudoti OM lėšas.

- Pasirašyti sutartį su mobilumo dalyviu, jei šiam nebus mokama dotacija už virtualų mobilumą, neprivaloma, tačiau jei institucija pageidaus gauti OM lėšas už šio mobilumo organizavimą, mobilumas turi būti patvirtintas dokumentais, įskaitant informaciją apie sėkmingai įgyvendintą mobilumą, pateiktą dalyvio galutinę ataskaitą ir atitinkamai pažymėjus virtualų mobilumą Mobility Tool+ sistemoje.
- Keičiant fizinius mobilumus į mišrius ar virtualius, gali prireikti atlikti tam tikrus projekto pakeitimus (mobilumo, projekto trukmės ir kt.). Nepaisant to, ir kol pakeitimai nedaro įtakos projekto įgyvendinimui pagal bendruosius tikslus ir dotacijos sutarties nuostatas, išankstinio nacionalinės agentūros leidimo, kai fizinį mobilumą keičia virtuali ar mišri veikla, nereikia. Tačiau institucija savo projekto galutinėje ataskaitoje turėtų paaiškinti padarytus pakeitimus ir jų pagrindimą.
- Studentai, dalyvaujantys virtualioje veikloje priimančiojoje šalyje, gali gauti mobilumo stipendiją. Institucijos gali patikrinti, ar studentai iš tikrųjų yra užsienyje, gavę atvykimo į priimančiąją instituciją patvirtinimą ir (arba) akademinę pažymą (angl. *Transcript of Records*) (tai *de facto* patikrina fizinį buvimą). Tuo atveju, jei priimančioji institucija negali patikrinti fizinio buvimo, pavyzdžiui, studentų miestelis ir visos administracinės tarnybos yra uždarytos ir (arba) išlieka uždarytos viso mobilumo metu, atvykimas į priimančiąją šalį ir/arba fizinis buvimas visos mobilumo veiklos metu gali būti patikrintas lėktuvo ar traukinio bilietais ar kitais dokumentais, patvirtinančiais kelionę į ir (arba) iš priimančiosios šalies.
- Tais atvejais, kai atvykus į šalį privaloma saviizoliacija, šis laikotarpis gali būti įskaitytas į bendrą veiklos laikotarpį, už kurį skiriama dotacija.

Mišrus mobilumas

- **Studentų mobilumas:** planuojant studentų mišrų mobilumą raginama pradėti nuo virtualaus mobilumo, kuris būtų derinamas su fiziniu mobilumu užsienyje. Minimali fizinio mobilumo trukmė turėtų trukti ne trumpiau nei numatyta Programos vadove (t. y. studijų mobilumas – ne trumpiau nei 3 mėn.; praktikos mobilumas – ne trumpiau nei 2 mėn.). Stipendija studentams gali būti skiriama tik už fizinio mobilumo laikotarpį (stipendija apskaičiuojama įprasta tvarka už mobilumo laikotarpį užsienyje pagal šalių grupes), virtualaus mobilumo laikotarpiu stipendija neskiriama, išskyrus tuos atvejus, kai studentas išvyksta į Priimančiosios institucijos šalį ir dalyvauja studijų procese virtualiu būdu. Mobilumo organizavimo dotacija bus skiriama institucijoms ir toliau už kiekvieną mobilumo dalyvį (nepaisant ar mobilumas buvo mišrus ar fizinis). Esant *force majeure* situacijai fizinio mobilumo trukmė gali būti sutrumpinta arba atšaukta ir pakeista virtualaus mobilumo. Prireikus yra leidžiama daryti pertrauką tarp virtualaus ir fizinio mobilumo („*interruption days*“) su sąlyga, kad veikla bus vykdoma projekto laikotarpiu. Mobilumo dalyviams OLS licencijos galės būti priskirtos nuo virtualiojo mobilumo pradžios. Mobilumo trukmė ir forma turės būti suderinta ir patvirtinta akademinėje pažymoje (*Transcript of Records*). Vykdamas mišrų mobilumą turės būti pripažinti abiejų mobilumų (tiek virtualaus, tiek fizinio) laikotarpiu pasiekti mokymosi rezultatai.
- **Darbuotojų mobilumas:** planuojant darbuotojų mišrų mobilumą raginama pradėti nuo virtualaus mobilumo, kuris būtų derinamas su fiziniu mobilumu užsienyje. Minimali fizinio mobilumo trukmė turėtų trukti ne trumpiau nei numatyta Programos vadove (dėstymas/mokymai 2 d. (KA103), dėstymas/mokymai 5 d. (KA107)). Esant *force majeure* situacijai fizinio mobilumo trukmė gali būti sutrumpinta arba atšaukta ir pakeista virtualaus mobilumo laikotarpio pratęsimu. Prireikus yra leidžiama daryti pertrauką tarp virtualaus ir fizinio mobilumo („*interruption days*“) su sąlyga, kad veikla bus vykdoma projekto laikotarpiu. Dotacija gali būti skiriama tik už fizinio mobilumo laikotarpį (apskaičiuojama įprasta tvarka už mobilumo laikotarpį užsienyje pagal šalių grupes), virtualaus mobilumo laikotarpiu dotacija nebus skiriama, išskyrus, tuos atvejus, kai darbuotojas išvyksta į Priimančiosios institucijos šalį ir dėsto virtualiu būdu. Mobilumo organizavimo dotacija institucijoms bus skiriama ir toliau už kiekvieną mobilumo dalyvį (nepaisant ar mobilumas buvo mišrus ar fizinis). Mobilumo trukmė ir forma turės būti suderinta ir patvirtinta dotacijos sutartyje tarp siunčiančiosios organizacijos ir dalyvio. Vykdamas mišrų mobilumą turės būti pripažinti abiejų mobilumų (tiek virtualaus, tiek fizinio) laikotarpiu pasiekti rezultatai.

- Pasiaiškinkite, ar partnerinėje šalyje atvykus nebus taikoma privaloma mobilumo dalyvio izoliacija. Jei taip, ar priimančioji šalis sudarys tam sąlygas. Būtina apie tai informuoti dalyvį iki mobilumo veiklos pradžios. Taip pat aptarkite su dalyviu izoliacijos galimybes Lietuvoje, jei grįžusiems iš konkrečios užsienio šalies būtų įvesta privaloma 2 savaičių izoliacija.
- Dotacijų gavėjai gali organizuoti **virtualų** (t. y. be fizinio mobilumo dalies) **darbuotojų** mobilumą, jeigu priimančioje šalyje arba grįžus iš jos yra privaloma saviizoliacija. Tokie mobilumai bus įskaitomi, jiems siunčiančios institucijos gali naudoti mobilumo organizavimo dotaciją.
- Jei tinkamai pagrindžiama ir patvirtinama dokumentais, dotacijos gavėjams leidžiama pervesti iki 10 proc. lėšų iš bet kurios vienos biudžeto kategorijos, atsižvelgiant į fiksuotas normas, išimtinėms išlaidoms, kad būtų padengtos išlaidos, susijusios su įrangos ir (arba) paslaugų, reikalingų virtualiam ir mišriam mobilumui įgyvendinti, pirkimu ir (arba) nuoma, net jei iš pradžių išimtinėms išlaidoms lėšos nebuvo numatytos. Dotacija bus skiriama kompensuoti 75 proc. faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų už įsigytą ir (arba) išsinuotą įrangą ir (arba) paslaugas.
- Jei tinkamai pagrindžiama ir patvirtinama dokumentais, Nacionalinė agentūra taip pat gali apsvarstyti reikalavimus atitinkančią paramą specialiesiems poreikiams, kad tokių poreikių turintys dalyviai galėtų dalyvauti virtualioje veikloje pagal tas pačias taisykles, kurios nurodytos programos vadove.
- Atsiradus nenugalimos jėgos aplinkybėms, fizinio mobilumo laikotarpio trukmė gali būti sutrumpinta arba fizinis mobilumas atšauktas ir pakeistas virtualiu mobilumu.

Mobilumo dalyvių saugumas

- „Erasmus+“ projektų dalyvių apsauga ir saugumas yra vieni svarbiausių programos reikalavimų. Visi asmenys, dalyvaujantys pagal visus programos „Erasmus+“ pagrindinius veiksmus organizuojamoje mobilumo veikloje, turi būti apdrausti, siekiant užtikrinti saugų dalyvių mobilumo veiklas.
- Projektą įgyvendinanti organizacija turi užtikrinti, kad mobilumo veiklų užsienyje dalyviai būtų apdrausti (Dotacijos sutarties I.7 straipsnis).
- Svarbu žinoti, kad dėl ekstremalios situacijos Europos Sąjungos (ES) šalyse esantys Lietuvos piliečiai, apdraustieji privalomuoju sveikatos draudimu, turintys Europos sveikatos draudimo kortelę (ESDK), ir toliau gali naudotis jos teikiamomis garantijomis. Privatus draudimas kompensuos tik kitus draudiminiuosius įvykius (pvz., traumas), nes pasaulinės pandemijos ir kitų panašių rizikų sukeltos pasekmės nėra apdraudžiamos privačių bendrovių. Svarbu pasirūpinti, kad projekto dalyviai turėtų ne tik Europos sveikatos draudimo kortelę (pandemijos ir kitų nenugalimų aplinkybių sukeltos pasekmės nėra apdraudžiamos privačių bendrovių), bet ir būtų apdrausti kokybišku papildomu draudimu: sveikatos, nelaimingų atsitikimų, civilinės atsakomybės ir t.t. Projektą įgyvendinanti organizacija turi užtikrinti, kad dalyvių apgyvendinimas mobilumo metu atitiktų būtinus kokybės ir saugos reikalavimus.
- Siekiant užtikrinti mobilumo dalyvių saugumą, projektus įgyvendinančios MSI turi aktyviai komunikuoti su dalyviais, suteikti jiems reikalingos informacijos ir pagalbos.
- Programos „Erasmus+“ vadove teigiama - „...„Erasmus+“ projektų dalyvių apsauga ir saugumas yra svarbūs Programos principai. Visi asmenys, dalyvaujantys programoje „Erasmus+“, turėtų turėti galimybę visokeriopai pasinaudoti asmeninio ir profesinio tobulėjimo bei mokymosi galimybėmis. Tai turėtų būti užtikrinta saugioje aplinkoje, kurioje paisoma visų asmenų teisių ir jos yra saugomos. Todėl kiekviena programoje „Erasmus+“ dalyvaujanti organizacija turi būti parengusi veiksmingas procedūras ir priemones veiklos dalyvių saugumui ir apsaugai skatinti ir garantuoti“.
- Parenkite veiksmų planą, numatantį veiksmus, užtikrinančius mobilumo dalyvių sveikatą ir saugumą bei galimų incidentų mobilumo metu, valdymą.

Dotacijos sutarčių pratęsimas

- **2018 m.** KA103 projekto sutartis (24 mėn. trukmės) gali būti pratęsta 12 mėn., t. y. iki 2021 m. gegužės 31 d. Maksimali galima projekto trukmė – 36 mėn.

- **2018 m.** KA107 projekto sutartis (26 mėn. trukmės) gali būti pratęsta 12 mėn., t. y. iki 2021 m. liepos 31 d. Maksimali galima projekto trukmė – 38 mėn.
- **2019 m.** KA103 ir KA107 veiklos dotacijų sutartys gali būti pratęstos taip, kaip numato dotacijos sutarties nuostatos. Prireikus 2019 metų KA103 projekto sutartis (24 mėn. trukmės) gali būti pratęsta 12 mėn., t. y. iki 2022 m. gegužės 31 d. Maksimali galima projekto trukmė – 36 mėn.
- **2020 m.** KA103 projekto sutartis (24 mėn. trukmės) gali būti pratęsta 12 mėn., t. y. iki 2023 m. gegužės 31 d. Maksimali galima projekto trukmė – 36 mėn.

Svarbu žinoti

- **2018 m.** KA107 sutartyse aukštosioms mokykloms gali būti leista – nepaisant dotacijos sutarties 1.3.3. str. reikalavimų – **perkelti lėšas tarp to paties regiono šalių** (pvz., IPA – Vakarų Balkanų šalys; ENI – Rytų partnerystės šalys ir t. t.) su sąlyga, kad:
 - šalys, į kurias perkeliama lėšos, nurodytos dotacijos gavėjo sutarties II priede;
 - bus laikomasi apribojimo keičiant mobilumo kryptis toje pačioje šalyje Partnerėje (t. y. iki 40% lėšų viso projekto biudžeto), kaip numatyta dotacijos sutarties 1.3.3. (e) punkte;
 - bus laikomasi apribojimų siunčiant pirmos ir antros pakopų studentus į DCI regionų šalis, kaip numatyta dotacijos sutarties 1.3.3. (e) punkte;
 - ši priemonė taikoma tik tiems mobilumams, kurie nebuvo įgyvendinti dėl koronaviruso plitimo (pandemijos);
- Taikant šią priemonę, bus pasirašomas dotacijos sutarties pakeitimas, keičiant 1.3.3. str. nuostatas bei vadovaujantis sutarties II.13 str. reikalavimais.
- Vizos pratęsimas studentams, kurie negali grįžti namo (visi kvietimai):
 - Dalyviams, kuriems reikalinga viza, norint apsigyventi ES ar trečiojoje šalyje, gali tekti pratęsti savo vizą, jei jie dėl pandemijos negali išvykti iš šalies.
 - Už vizų išdavimą ar pratęsimą atsakingos **nacionalinės valdžios institucijos**.
 - Jei kuriam nors iš dalyvių reikia pratęsti vizą ir dėl šio proceso atsiranda papildomų išlaidų, gali būti taikomos nenugalimos jėgos aplinkybės ir šias išlaidas gali padengti lėšų gavėjas naudodamas: 1) mobilumo organizavimo lėšas projekto lygiu arba 2) turimas lėšas iš atitinkamo biudžeto paketo.
- Atsižvelgiant į *force majeure* aplinkybes, išimties tvarka, laikotarpis, per kurį absolventas gali atlikti praktiką, prailginamas 6 mėn., t. y. iki 18 mėn. po studijų/profesinio mokymo baigimo.

Atšaukto mobilumo žymėjimas Mobility Tool+

- Atšaukti mobilumai visais atvejais turėtų būti fiksuojami Mobility Tool+ sistemoje ir atitinkamai pažymėti *kaip force majeure*, net ir tais atvejais, kai nebuvo patirtos išlaidos (tuomet fiksuojama „0“ dotacijos suma). Jei mobilumas yra atidedamas ir dalyvis galiausiai išvyksta į užsienį, duomenys MT+ sistemoje turėtų būti atitinkamai atnaujinti (paliekant *force majeure* žymėjimą). Tais atvejais, kai mobilumo dalyvis iš naujo yra atrenkamas dalyvauti mobilume, turėtų būti fiksuojamas atskiras mobilumas.
- Suvedant duomenis apie mobilumo dalyvius į Mobility Tool+ sistemą vadovaukitės „Force majeure guidance due to Coronavirus“ gairėmis, kurios skelbiamos pačioje sistemoje.

OLS pasikeitimai, susiję su COVID-19

- Tiems mobilumo dalyviams, kurių mobilumas jau yra prasidėjęs ir jie turi prisijungimą prie OLS sistemos, galimybė dalyvauti OLS kalbos kursuose yra pratęsiama iki 4 mėn. nuo mobilumo pabaigos.
- Tiems mobilumo dalyviams, kurių mobilumas jau turėjo būti pradėtas, tačiau neįvyko ir nebuvo išsiųstas kvietimas prisijungti prie OLS sistemos, rekomenduojama suteikti galimybę jungtis prie OLS.

Šie dalyviai pildydami savo anketą turėtų suvesti turėjusio įvykti mobilumo datas, o galimybė dalyvauti OLS kalbos kursuose truks iki 4 mėn. nuo tikrojo mobilumo pabaigos.

- Tiems dalyviams, kurių mobilumas yra planuojamas, tačiau dar neprasidėjo ir dar nebuvo išsiųstas kvietimas prisijungti prie OLS sistemos, rekomenduojama suteikti galimybę jungtis prie OLS kaip įmanoma anksčiau. Jei jų mobilumas bus atidėtas, galimybė dalyvauti OLS kalbos kursuose bus pratęsta iki mobilumo pabaigos. Jei jų mobilumas bus galutinai atšauktas, jie vis tiek turės galimybę pasinaudoti šia kalbų mokymosi patirtimi.
- OLS sistemos puslapyje rasite visą atnaujintą informaciją apie pasikeitimus, susijusius su COVID-19. Ateityje planuojama organizuoti papildomas mokymo sesijas, tad kviečiame sekti naujienas.

European Student Card iniciatyvos eiga

- Europos Komisija, atsižvelgdama į susidariusią situaciją dėl COVID-19, priėmė sprendimą pratęsti tarpinstitucinių sutarčių pasirašymo „Erasmus without paper“ platformoje testavimo laikotarpį iki šių metų spalio mėnesio. Tos institucijos, kurios dar nespėjo išbandyti sistemos yra kviečiamos tą padaryti ir pateikti savo atsiliepimus spalio mėnesį planuojamoje apklausoje.
- Šiuo metu pasirašytų KA103 veiklos tarpinstitucinių sutarčių galiojimas yra pratęsimas vieneriems metams. Šis laikotarpis apims ir 2021 m. kvietimo projektus.
- Planuojama, kad nuo 2021 m. sausio mėnesio sistema bus paruošta naujų tarpinstitucinių sutarčių pasirašymui. Vykdam „European Student Card“ iniciatyvą visos tarpinstitucinės sutartys turės būti pasirašytos skaitmeniniu būdu iki pirmųjų mobilumų, finansuotų pagal 2022 m. kvietimą, finansavimo.
- Kiti Programos skaitmenizacijos proceso etapai, planuojama, vyks kaip buvo skelbiama anksčiau – 2021 m. studijų sutartys („Learning Agreement“) bus pasirašomos elektroniniu būdu, 2023 m. „Erasmus without paper“ platforma bus naudojama studentų atrankos procese (nominacijos, priėmimo patvirtinimai) bei išduodant akademines pažymas („Transcript of Records“).

Aktualios nuorodos:

- „Erasmus+ Covid-19 Mobility Status“ įrankis www.covid.uni-foundation.eu/
- Europos Komisijos informacijos interneto puslapis www.ec.europa.eu/health/coronavirus_en ir www.ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/news/corona-virus-consequences-erasmus-and-european-solidarity-corps-mobility-activities_en
- Programos „Erasmus+“ interneto puslapis www.erasmus-plus.lt/naujienos/svietimas/informacija-erasmus-programos-dalyviams-del-koronaviruso/
- URM konsulinės informacijos puslapis www.keliauk.urm.lt
- Europos Sąjungos keleivių teisės https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_485
- Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro interneto puslapis www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases
- Sveikatos apsaugos ministerijos informacija apie [Europos draudimo kortelės galiojimą](#)

Kontaktai

El. paštas Erasmus@smpf.lt;

Tel. (8 5) 26 10 592;

<https://www.smpf.lt/lt/kontaktai/aukstojo-mokslo-programu-skyrius/>